

versenypályázatot hirdet december 31-vel bezárólag. Vers, novella és színdarab pályázat nyertesei között 9.000 dinár jutalmat szándékozik szétosztani a szerkesztőség. A díjnyertes pályamunkákat a folyóirat januári számában már közlik.

Az ízléses kivitelű, jól összeállított rajzokkal élénkített folyóiratot nagy szeretettel olvassák a vajdasági románok.

Szabó Gizella

NÉGY OPERABEMUTATÓ

Most volt egy éve, hogy a Vajdasági Népszínház operaegyüttese megalakult. Nemcsak Ujvidék, hanem egész Vajdaság kultúreletének nagy eseménye és kétségtelenül jelentős lépés volt a dolgozók kultúrsvonalának emelése felé. Az opera ugyanis színes, eleven színpadi képével, erős zenei és drámai hatással, sürített cselekményével, erőteljes, hangulatkeltő hangképeivel a legalkalmasabb eszköz arra, hogy könnyen hozzáférhetővé tegye a magas művészi színvonalú zenét a zeneileg kevésbé képzett, sőt még az éppen csak hogy zenét kedvelő tömegek számára is. Éppen ezért az első Vajdasági Operaház azt a feladatot kapta, hogy zenei téren segítse elő a dolgozó tömegek életének megszépítését, kultúrsvonalának emelését.

A feladat komoly és nehéz volt. Majdnem kizárólag műkedvelő erők állnak rendelkezésre, színpadi gyakorlat nélkül. Zenekart, énekkart kellett szervezni s meg kellett találni a módját, hogy a rendelkezésre álló, alig képzett énekesekkel és énekesnőkkel kielégítően betöltsék az egyes szerepeket. A műsorösszeállítás és különös gondosságot igényelt. Két ellenértékes feladatot kellett megoldani ebben. Egyrészt a széles rétegek számára legkönnyebben hozzáférhető, dallamokban gazdag, a nem zeneileg képzett fül számára is könnyen felfogható operák közül kellett válogatni. Másrészt a feladatokat a rendelkezésre álló erőkhöz kellett mérni.

Gondoskodni kellett arról, hogy a nagytömegek felfogják, megértsek és megkedveljék a magas művészi színvonalú operazenét s fokozatosan párhuzamosan mevelkedjenek az operaegyüttes fejlődésével. De kezdetből fogva vágyáznunk kellett a színvonalra, nehogy az új operaközönség hamis képet alkosson magának, hamis fogalmakat nyerjen.

Most, egy év után, megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy Operaházunk megérett hivatásának. Négy dalműt mutatott be: Verdítől a Traviatáig és a Rigollettót, Gotovától Ero a túlvilágról és Szmetanától Az eladott menyasszony című dalműt. Valamennyi nagy közönségsikerrel aratott és az operaegyüttes előadásai általában kielégítőek, jók voltak. Különösen elismeréseméltó, hogy az előadások zenei szempontból teljesértékűt nyújtottak, noha a rendelkezésre álló erők nem mindig és nem mindenben feleltek meg a feladatoknak. Az azonban, hogy zenei szempontból jók és kielégítőek voltak az előadások, már önmagában véve nagy teljesítmény egy kezdő, fiatal operaegyüttes részéről, mert hiszen a hibákat és fogyatékoságokat a fejlődés során újrás kiküszöbölik.

Szerencsés választás volt, hogy elsonék a Traviatát tűzték műsorra. Dumas népszerű Kaméliás hölgyének operaváltozata hatásos jelenetével, könnyed, zeneileg kevésbé képzett fül számára is első hallásra felfogható, népszerű dallamaival és áriáival kiválóan alkalmas arra, hogy vonzó hatást gyakoroljon a zeneszerető nagy tömegre. Ezenkívül kevésbé gyakorlott erőkkel is előadható s a művészi érték fokozása már csak másodrendű kérdés. Ebből a szempontból nagyon megfelelő volt az Ero a túlvilágról és különösen az Eladott menyasszony. Talán csak a Rigolletto volt kevésbé szerencsés választás. Nem azért, mert kevésbé könnyű és hozzáférhető a nagyközönség számára, hiszen dallamainak könnyedsége vetekszik a Traviata dallamaival s

legalább annyira népszerű is. Még sem volt szerencsés dolog már most műsora tűzni a Rigolettót, mert előadása olyan rendkívüli feladatok elé állítja az énekeseket, amelyek már meghaladják a jelenlegi együttes erejét és így a Rigolettó előadása nem hozott fejlődést az együttes munkájában. Gotovac Eroja, viszont szép és értékes előadás volt, megfelelt az együttes képességeinek, valóban mindannyian erejük, képességük legjavát nyújthatták benne és így ez a vígopera alkalmasabb volt Operánk repertoárjának kiegészítésére. Nagyon nagy sikerre számíthat Szmétana Eladott menyasszonya. Ez a vígopera Gotovac művéhez hasonlóan, népies, szláv zenei elemektől átszötteen Szmétana egész dallamgazdagságát nyújtja. Derüje, kacagató jelenetei, hangulatos kettősei és a zeneirodalomban szinte egyedülálló hatása mellett az egy Kecál, a komikus főszereplő kivételével valamennyi többi szerep elég könnyű feladatot ró a szereplőkre és ezt az előadását Operánk azzal a gondossággal készíthette elő, amire ebben a komoly műintézetben különösen szükség van. A bemutatott négy mű nagy közönséget vonzott és már addig számtalan előadást ért meg. Ez a négy mű az operaegyüttes összeállításának repertoárjának első alapja s a következő évek során fokozatosan kiszélesítik, kiegészítik a műsort, hogy Operaházunk változatos értékes, gazdag műsorral tölthesse be hívatását. Fejlődésképességét már az eddigi négy előadással igazolta és bizonyossá vehető, hogy belátható időn belül elérni a szükséges magas művészi színvonalat.

Az együttes alapja és fő erőssége a zenekar és az énekkar. A zenekar értékes, jó erőkből áll, biztos és megbízható. Előfordult ugyan néhányszor, hogy a zenekari részt nem dolgozták ki azzal a pontossággal, ami az operaelőadáshoz elengedhetetlen és ez kisebb-nagyobb zavarokat okozott az énekesek, vagy az énekkar idejében való bevágásában. Ennek oka azonban elsősorban az, hogy eddig a ze-

nekart egyedül Il'cs Vojiszláv vezette és ez túlságosan nagy megterhelés egyetlen karnagy számára. Il'cs Vojiszláv kiváló képességű, nagy felkészültségű, értékes karnagy, egyéni felfogásával gazdagítja az előadott műveket és megfelelő időbeosztás mellett feltétlenül nagyobb gondossággal is előkészítheti majd az egyes előadásokat. Szükség van még a zenekar kiegészítésére néhány hangszerrel, különösen egyes fúvósokra lesz még szükség, amint az Operaház műsora gazdagodik. A zenekar különben komoly fejlődést mutatott fel az egy év alatt és rövidesen egyik legértékesebb beföldi zenekarnakká fejlődhet. Az énekkar tömör, telt, szépen zengő. Rendelkezik — a legmélyebb basszus hangtól a magas szopránig — minden hanggal és nemcsak levettközte már a műkedvelő énekeseknek azt a tulajdonságát, hogy kevés erőt nyújtó, felesleges énekesek is szerepelnek, hanem ezen túlmérendő, egészen jelentős énekkarná nőtt, amivel nagyon kevés fiatal operaegyüttes rendelkezik. Természetesen szükség lesz még arra, hogy újabb erővel egészítsék ki, hiszen az énekkar a legjobb iskola a magánénekesek számára is.

A magánénekesek tekintetében Operaházunk együttese egyelőre elég gyengén áll. Mindössze egyetlen hős-tenorja van, Burics Vladimir. Ugynevezett édes, lírai tenor, helyenként nagyon szép fényű hanggal, de további tanulásra volna szüksége, hogy a fejhangokat nagyobb könnyedséggel és több biztonsággal érje el. Ehelyett sajnos túlságosan sokat foglalkoztatják és néha a fáradtság jelei ütköznek ki énekén. Bariton is mindössze egy van, még hozzá csupán lírai, tehát eléggé magas fekvésű, lágy bariton, a mélységek nélkül, Vargovics Ivo baritonja így a Traviatában, Aifred apja szerepében, jól érvényesül, a Rigolettó címszerepe is jól fekszik neki, de például az Eladott menyasszony Mihója szerepében, ahol mély hangokra van szükség, teljesen elvész. Basszussal, nagyobb lélegzetű.

szerepekre, még nem rendelkeznek az együttes, rendszerint Cvejics Zsárkót, a beográdi Operaház kiváló énekesét hívják meg. Szopránban nagyobb a választék. Az Operaház — nagyon helyesen — két énekesnőre is kiosztja ugyanazt a szerepet és felváltva lépteti fel őket. Ezzel egyrészt alkalmat nyújt a fiatalabb énekesnőknek, hogy tanuljanak és fejlődjenek. Másrészt most nevelendő közönsége megtanulja, hogy vannak különbségek az egyes szerepek tolmácsolásában és megtanulja megfigyelni, felismerni ezeket a különbségeket, tehát a közönség látóköre is szélesül. Az első idényben a nagy színpadi gyakorlatú Krzse Erna és a még kezdő Nikolics Zdenka váltogatták egymást. Az azóta máshová szerződött Krzse Erna nagyon szép csengésű szopránja csak a középnétegekben érvényesült. A csengő magas hangok — az úgynevezett madárregiszter — hiányoztak, ezért a nagy szoprán futamokat és a különösen magas hangokat csak jelezte. Nikolics Zdenka ezzel szemben kevésbé erős, de nagyon tiszta csengő magas hangokkal rendelkezik, viszont közép hangjait még alaposan fejleszteni kell. Az Operaház az idei első bemutatón, az Éladott menyasszonyban egyszerre két új szopránénekesnőt szerepeltetett. Szeszardics Z. erős, tiszta csengésű szopránja helyenként még csiszolásra szorul, különösen az erősebb, fokozott hangoknál. Mindenesetre kivételesen értékes hanganyag, nagy fejlődési lehetőségek előtt áll és bizonyos, hogy Szeszardics megfelelő színpadi gyakorlattal és további tanulással egészen kiváló énekesnővé nevelődik. Musicki N. a másik fiatal énekesnő hangja ugyancsak szép, bár kevésbé erős és éneke még nem elég biztos. Mégis, már most néhány fi-

nomabb, lágyabb fordulatonál észrevehető, hogy ez a fiatal énekesnő is komoly ígéret. Mezzoszoprán terén most néhány újabb erővel kísérleteznek, de komoly feladat hiányában a fiatal erők képességeit nem lehet pontosan megítélni. Alt is mindössze egy van, Jankovics Ljubica, nagy gyakorlatú, biztos énekesnő, bár énekstílusa kissé elüt az együttes általános énekmodorától. Mindenesetre ezen a téren, az alt, a szépen zengő mély női hang terén, még tovább kell kutatni, hogy megfelelő utánpótlást nevelhessenek. Ez áll különben valamennyi többi hangra.

Operaházunk természetesen tovább fejleszti műsorát és egyben tovább szélesíti káderét. Eddigi működése megbecsülést váltotta ki. Az előadások rendezésben is kiválóak voltak. Kulundzics Joca, a beográdi Operaház kitűnő rendezője zenei és drámai szempontból egyaránt jól állította színpadra a darabokat, s Serbán Milenkó, a kiváló festőművész, majd Dezselics, az ugyancsak kitűnő színpadi tervező gondoskodott arról, hogy a szép, látványosságzsámba menő színpadok is fokozzák az előadások mély hatását. Balett még nincs, most nevelik és egyelőre csak a néptáncok terén sikerült kielégítő együttest toborozni, de a balettelentek szereplői között akad néhány fiatal, akik nagyon tehetségesnek ígérkeznek.

A nagy sikerek és nagy látogatottság ellenére Operaházunk még nem hatolt be a dolgozók nagy tömegeinek tudatába. Ez — az opera, mint műfaj népszerűsítése, — a jövő feladata. De Operaházunk máris bebizonyította, hogy megérdemli a dolgozók figyelmét, becsülését, szeretetét.

Sulhóf József

»Fokozni a szakszervezetek szerepét a munkások és alkalmazottak anyagi és kulturális színvonalának állandó megjavítására irányuló erőfeszítésekben.« (A JKP programja)